18.07.2025 19:06:59
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
VARVARA ZACHARAKI

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

18 Ιουλίου 2025 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **3834**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 152

Επανίδρυση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου με τίτλο «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση» από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026.

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) και ειδικότερα την περ. α της παρ. 4 του άρθρου 16 «Σύγκλητος» και το άρθρο 80 «Διαδικασία Ίδρυσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών».

2. Τον ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184) και ειδικότερα τα άρθρα 75 έως 78.

3. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).

4. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189), ιδίως τα άρθρα 14 και 15.

5. Την υπ' αρ. 172/09.07.2024 πράξη της Πρυτάνεως του Πανεπιστημίου «Εκλογή Πρύτανη και ορισμός τεσσάρων (4) Αντιπρυτάνεων στο Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών» (ΥΟΔΔ 706) με τετραετή θητεία από 01.09.2024 έως 31.08.2028.

6. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1 εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Ανώτατης Εκπαίδευσης, Γενική Διεύθυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης, Διεύθυνση Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης, Τμήμα Β' Μεταπτυχιακών Σπουδών (1.11.2022) «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».

7. Την υπ' αρ. 251/24.09.2024 πράξη της Πρυτάνεως «Συγκρότηση Συγκλήτου του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών για το ακαδημαϊκό έτος 2024 - 2025» (ΑΔΑ: ΨΜΧΕ469Β7Α-ΗΤΖ).

8. Την εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών (υπ' αρ. 30.10.2024 συνεδρίαση).

9. Την εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών (συνεδρίαση 19.11.2024).

10. Τη μετονομασία του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών σε Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών (Β' 7001).

11. Την υπό στοιχεία QA_1950/11.7.2025 απόφαση Πιστοποίησης του Συμβουλίου Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της Εθνικής Αρχής Ανωτάτης Εκπαίδευσης του νέου Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση» του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

12. Την από 21.11.2024 απόφαση της Συγκλήτου του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

13. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ.

14. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει και εγκρίνει:

Την (επαν)ίδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών της Σχολής Διεθνών Σπουδών, Επικοινωνίας και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου με τίτλο «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση» από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026, ως ακολούθως:

Άρθρο 1
Τίτλος του Π.Μ.Σ. - Δίπλωμα - Αριθμός πιστωτικών μονάδων

1. Το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών της Σχολής Διεθνών Σπουδών, Επικοινωνίας και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών θα λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (εφεξής Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και

Διακυβέρνηση», σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις του ν. 4957/2022.

2. Το Π.Μ.Σ., μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τίτλο «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση», στις εξής ειδικεύσεις:

α) Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές,

β) Δίκαιο και Πολιτική για το Περιβάλλον και την Ενέργεια,

γ) Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Πολιτική.

3. Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. σε κάθε ως άνω Ειδίκευση απαιτούνται συνολικά ενενήντα (90) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Άρθρο 2
Αντικείμενο - Σκοπός

1. Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι η παροχή εξειδικευμένων γνώσεων στο αντικείμενο των διεθνών και ευρωπαϊκών σπουδών και ειδικότερα η προαγωγή της γνώσης και η εμβάθυνση στα επιμέρους επιστημονικά πεδία του διεθνούς δικαίου και της διπλωματίας, της διεθνούς και της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, της ευρωπαϊκής δημόσιας πολιτικής, του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου για το περιβάλλον και την ενέργεια, του ευρωπαϊκού συνταγματικού δικαίου και του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου, συνεκτιμώντας τις εξελίξεις στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον καθώς και τις ανάγκες ανάπτυξης της χώρας. Η προστιθέμενη αξία του Π.Μ.Σ. έγκειται στον διεπιστημονικό του χαρακτήρα.

2. Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης των φοιτητών[1] στα ανωτέρω επιστημονικά πεδία, η εξοικείωσή τους με τα σύγχρονα επιστημονικά ρεύματα και η απόκτηση των απαραίτητων ερευνητικών εργαλείων και πρακτικών δεξιοτήτων που επιτρέπουν την εμβάθυνση και την εξειδίκευση των γνώσεών τους και την κατανόηση και επίλυση καταστάσεων που θα αντιμετωπίσουν στην επαγγελματική τους ζωή. Στο πλαίσιο αυτό, το Π.Μ.Σ. αποβλέπει στην παραγωγή επιστημονικής έρευνας υψηλού επιπέδου και στην άρτια κατάρτιση των φοιτητών για την περαιτέρω ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους σταδιοδρομία, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την στελέχωση διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, ελληνικών δημοσίων υπηρεσιών, την πρόσβαση στον ακαδημαϊκό χώρο και την απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα.

Άρθρο 3
Μαθησιακά αποτελέσματα - Προσόντα

1. Ο κεντρικός εκπαιδευτικός προσανατολισμός του Π.Μ.Σ. είναι η ολοκληρωμένη εκπαίδευση και κατάρτιση επιστημόνων καθώς και η προώθηση της έρευνας στα επιμέρους επιστημονικά πεδία του διεθνούς δικαίου και της διπλωματίας, της διεθνούς και της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, της ευρωπαϊκής δημόσιας πολιτικής, του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου για το περιβάλλον και την ενέργεια, του ευρωπαϊκού συνταγματικού δικαίου και του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου.

2. Το Π.Μ.Σ. διέπεται από επιστημονική συνοχή και εντάσσεται στον γενικό στρατηγικό σχεδιασμό του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, ο οποίος, μεταξύ άλλων, διαπνέεται από την φοιτητοκεντρική προσέγγιση, τη διασφάλιση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την ενίσχυση της εξωστρέφειας. Ο σχεδιασμός του Π.Μ.Σ. λαμβάνει υπόψη τη βασική επιδίωξη για την κατάρτιση επιστημόνων με ευρείες προοπτικές απασχόλησης σε διάφορους τομείς που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο των σπουδών τους.

3. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ. οι απόφοιτοι:

α) Θα έχουν αποκτήσει εξειδικευμένες γνώσεις στο αντικείμενο γνώσεις στο αντικείμενο της Ειδίκευσης επιλογής τους και θα έχουν Ειδίκευσης επιλογής τους επιλογής γνώσεις στο αντικείμενο της Ειδίκευσης επιλογής τους και θα έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση των μεθοδολογικών εργαλείων που επιτρέπει την αποτελεσματικότερη οργάνωση και εμβάθυνση των γνώσεών τους στα οικεία επιστημονικά πεδία, ώστε να εξασφαλίσουν επιτυχημένη επαγγελματική σταδιοδρομία.

β) Θα έχουν εφοδιαστεί με αναλυτικές και συνθετικές δεξιότητες και θα έχουν μάθει να κατανοούν και να αντιμετωπίζουν με μεθοδολογικά συγκροτημένο τρόπο ζητήματα που ανακύπτουν κατά την επαγγελματική καθώς και την περαιτέρω ακαδημαϊκή τους σταδιοδρομία.

γ) Θα έχουν ενισχύσει τη δυνατότητα ακαδημαϊκής και κυρίως επαγγελματικής εξέλιξης σε συναφείς με το Π.Μ.Σ. τομείς.

Ειδικότερα, οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. έχουν τη δυνατότητα συνέχισης των σπουδών τους σε διδακτορικό επίπεδο στην Ελλάδα ή και στην αλλοδαπή. Η ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ. λαμβάνεται κατά κανόνα υπόψη κατά τη διαδικασία αξιολόγησης με σκοπό την στελέχωση της δημόσιας διοίκησης και του διπλωματικού σώματος, αλλά και του δικαστικού σώματος. Επίσης, διανοίγεται η προοπτική απασχόλησης των αποφοίτων στην αλλοδαπή, κυρίως σε θεσμικά ή άλλα όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε διεθνείς Οργανισμούς καθώς και σε ακαδημαϊκές θέσεις, εφόσον βέβαια συνεχίσουν τις σπουδές τους σε διδακτορικό επίπεδο.

4. Τα μαθησιακά αποτελέσματα αφορούν το Π.Μ.Σ. εν συνόλω, αλλά και κάθε είδος ακαδημαϊκής δραστηριότητας που αναγράφονται στο syllabus.

Άρθρο 4
Χρονική διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2030-2031, με δυνατότητα παράτασης για άλλα πέντε (5) έτη, εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 5
Διοικητικά όργανα του Π.Μ.Σ.

1. Κατά τα οριζόμενα στον ν. 4957/2022, αρμόδια όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι:

α) σε επίπεδο Ιδρύματος, η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών,

1 Νοούνται όλα τα φύλα

β) σε επίπεδο Τμήματος, η Συνέλευση του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. (εφεξής Σ.Ε.) και ο Διευθυντής[2] του Π.Μ.Σ.

2. Τη λειτουργία της κάθε Ειδίκευσης του Π.Μ.Σ. συνεπικουρεί ο συντονιστής της Ειδίκευσης, ο οποίος είναι μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και έχει αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Ο συντονιστής κάθε Ειδίκευσης ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ως μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής.

3. Η Σ.Ε. είναι πενταμελής και απαρτίζεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ., τους τρεις (3) συντονιστές των Ειδικεύσεων και άλλο ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος, το οποίο έχει αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. και τα λοιπά μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, με διετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Στην Σ.Ε. προεδρεύει ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

4. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ., κατά προτεραιότητα βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή. Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει και τον αναπληρωτή του, ο οποίος θα πρέπει να είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή και να έχει αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Άρθρο 6
Κατηγορίες πτυχιούχων -
προϋποθέσεις - αριθμός εισακτέων

1. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, κάτοχοι τίτλου σπουδών των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής και της Σχολής Αξιωματικών της ΕΛ.ΑΣ.

Υποψηφιότητα μπορούν να υποβάλουν και οι τελειόφοιτοι φοιτητές, επισυνάπτοντας την αναλυτική βαθμολογία των προπτυχιακών μαθημάτων, τυχόν δε εγγραφή τους στον πίνακα επιτυχόντων ισχύει υπό την αίρεση ότι θα προσκομίσουν μέχρι την δεύτερη ημέρα του Οκτωβρίου (ή την επόμενη εργάσιμη) το πτυχίο τους ή βεβαίωση περάτωσης των σπουδών τους.

2. Ακαδημαϊκώς ισοδύναμα προς τα πτυχία της ημεδαπής είναι οι τίτλοι σπουδών ιδρυμάτων της αλλοδαπής που αποκτώνται μετά από διάρκεια φοίτησης τουλάχιστον τριών (3) ετών και οδηγούν σε σπουδές δευτέρου ή τρίτου κύκλου στη χώρα απονομής. Ειδικότερα, η τριμελής Επιτροπή επιλογής εισακτέων, ανά ειδίκευση, όπως αυτή ορίζεται κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 7 της παρούσας, προβαίνει στον έλεγχο της ακαδημαϊκής ισοδυναμίας των πτυχίων της αλλοδαπής, με βάση το Εθνικό Μητρώο Αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής και το Εθνικό Μητρώο Τύπων Τίτλων Σπουδών Αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων που είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (άρθρο 304 του ν. 4957/2022) ή και τον Κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων που απονέμουν τίτλους σπουδών που οργανώνονται μέσω συμφωνίας δικαιόχρησης με ιδιωτικούς φορείς στην Ελλάδα (άρθρο 307 του ν. 4957/2022). Εάν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι ο τίτλος πτυχίου του υποψηφίου αφορά ίδρυμα της αλλοδαπής που διαθέτει συμφωνία δικαιόχρησης στην Ελλάδα, τότε ζητείται από το ίδρυμα της αλλοδαπής να βεβαιώσει τον τόπο σπουδών του πτυχιούχου.

3. Προκειμένου να εισαχθούν στο Π.Μ.Σ. υποψήφιοι που ανήκουν στις ανωτέρω κατηγορίες, θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Η βαθμολογία του πτυχίου τους να είναι τουλάχιστον «λίαν καλώς». Η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει εάν οι υποψήφιοι είναι ήδη κάτοχοι συναφούς μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

β) Επαρκές επίπεδο γνώσης της αγγλικής γλώσσας που να πιστοποιείται με την κατοχή επίσημου πτυχίου επάρκειας γνώσεων επιπέδου Γ1. Το επαρκές επίπεδο γλώσσας πιστοποιείται επίσης με την κατοχή πτυχίου ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών άλλης χώρας που διεξάγεται στην αγγλική γλώσσα καθώς και με την επιτυχή δοκιμασία σε εξέταση γλώσσας όσων υποψηφίων δεν αποδεικνύουν την απαιτούμενη επάρκεια. Η εξέταση αυτή διενεργείται με μέριμνα του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. κατόπιν σχετικής πρότασης της τριμελούς Επιτροπής επιλογής υποψηφίων, ανά ειδίκευση.

Οι υποψήφιοι που δεν διαθέτουν πτυχίο ή απολυτήριο ελληνόφωνου ιδρύματος απαιτείται να προσκομίσουν πιστοποιητικό ελληνομάθειας.

4. Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. σε κάθε ακαδημαϊκό έτος ορίζεται σε είκοσι (20), ανά Ειδίκευση. Ο αριθμός αυτός διασφαλίζει την ποιότητα της διδασκαλίας και την εμβάθυνση της έρευνας, λαμβάνοντας υπόψη τον σκοπό του Π.Μ.Σ. και τα μαθησιακά αποτελέσματα, τον αριθμό των μαθημάτων και την σύνολη εκπαιδευτική διαδικασία καθώς και τον αριθμό των διδασκόντων, τη διοικητική υποστήριξη και την υλικοτεχνική υποδομή του Π.Μ.Σ.

5. Εάν από την διαδικασία εισαγωγής φοιτητών προκύψει αριθμός επιτυχόντων σε Ειδίκευση του Π.Μ.Σ. χαμηλότερος του ενός τρίτου (1/3) του προβλεπόμενου αριθμού εισακτέων, τότε η λειτουργία της Ειδίκευσης αναστέλλεται. Στην προκήρυξη αναφέρεται ρητώς το συγκεκριμένο ενδεχόμενο, ώστε οι υποψήφιοι να γνωρίζουν σχετικώς.

Άρθρο 7
Διαδικασία επιλογής των υποψηφίων -
Τρόπος αξιολόγησης

1. Αρμόδιος για την έκδοση της προκήρυξης για την υποβολή υποψηφιοτήτων στις τρεις (3) Ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ. είναι ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ, μετά από απόφαση της Σ.Ε., κατά το εαρινό εξάμηνο κάθε έτους. Η προκήρυξη αναρτάται οπωσδήποτε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καθώς και του Παντείου Πανεπιστημίου και όπου αλλού κρίνεται χρήσιμο. Στην προκήρυξη αναφέρονται η προθεσμία υποβολής αιτήσεων, οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων, ο αριθμός εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται, καθώς και οτιδήποτε άλλο κρίνεται απαραίτητο.

2 Νοούνται όλα τα φύλα

2. Κάθε υποψήφιος μπορεί να υποβάλει, κατ’ έτος, αίτηση υποψηφιότητας μόνον σε μία από τις τρεις Ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ. Το έντυπο της «αίτησης υποψηφιότητας» αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και του Π.Μ.Σ. Η σχετική αίτηση μαζί με όλα τα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε ηλεκτρονική μορφή, σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Σ.Ε.

3. Η Συνέλευση του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών ορίζει τριμελή Επιτροπή επιλογής εισακτέων, ανά Ειδίκευση, η οποία απαρτίζεται από τον συντονιστή της Ειδίκευσης και δύο άλλα μέλη Δ.Ε.Π. που διδάσκουν στην οικεία Ειδίκευση.

4. Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

4.1. Συμπληρωμένη αίτηση υποψηφιότητας, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και δήλωση ενδιαφέροντος για την συγκεκριμένη Ειδίκευση του Π.Μ.Σ.

4.2. Βιογραφικό σημείωμα.

4.3. Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών.

4.4. Αναλυτική βαθμολογία των προπτυχιακών μαθημάτων.

4.5. Υπεύθυνη δήλωση για τους τελειόφοιτους φοιτητές, στην οποία θα αναφέρεται ο μέσος όρος βαθμολογίας, μέχρι την στιγμή κατάθεσης της αίτησης και ότι θα προσκομίσουν αντίγραφο του πτυχίου τους ή βεβαίωση περάτωσης των σπουδών τους το αργότερο μέχρι την δεύτερη ημέρα του Οκτωβρίου (ή την επόμενη εργάσιμη).

4.6. Άλλο πτυχίο ή δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών, αν υφίσταται.

4.7. Πιστοποιητικό επάρκειας της αγγλικής γλώσσας, επιπέδου Γ1.

4.8. Πιστοποιητικά γνώσης άλλων ξένων γλωσσών, αν υφίστανται.

4.9. Πιστοποιητικό ελληνομάθειας για όσους δεν διαθέτουν πτυχίο ή απολυτήριο ελληνόφωνου ιδρύματος.

4.10. Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, αν υφίστανται.

4.11. Επιστημονικές δημοσιεύσεις ή συμμετοχή σε ημερίδες και συνέδρια, αν υφίστανται.

4.12. Φωτοτυπία δύο όψεων της Α.Τ. ή του διαβατηρίου.

4.13. Φωτογραφία σε διαστάσεις διαβατηρίου.

5. Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων, ανά Ειδίκευση, γίνεται με την ακόλουθη διαδικασία και με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

5.1. Για την Ειδίκευση «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές»

Σε πρώτο στάδιο, το οποίο είναι προκριματικό, εξετάζεται, με βάση τον φάκελο του κάθε υποψηφίου, αν πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις του άρθρου 6 του παρόντος καθώς και αν έχουν κατατεθεί εμπρόθεσμα η αίτηση υποψηφιότητας και όλα τα δικαιολογητικά. Σε περίπτωση μη αποδεδειγμένης επάρκειας της αγγλικής γλώσσας παρέχεται δυνατότητα εξέτασης στη γλώσσα αυτή με μέριμνα του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. κατόπιν σχετικής πρότασης της τριμελούς Επιτροπής επιλογής υποψηφίων. Η βαθμολογία της ξένης γλώσσας καταχωρίζεται με τον τελικό χαρακτηρισμό «επιτυχώς» ή «ανεπιτυχώς» και όχι με αριθμητικό βαθμό.

Σε δεύτερο στάδιο, γίνεται:

- Αξιολόγηση του φακέλου των υποψηφίων που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 του παρόντος και κατέθεσαν εμπρόθεσμα την αίτηση υποψηφιότητας και όλα τα δικαιολογητικά, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δοκιμάστηκαν επιτυχώς στην αγγλική γλώσσα. Κατά την αξιολόγηση αυτή λαμβάνονται υπόψη α) ο βαθμός του πτυχίου και η συνάφειά του με τα γνωστικά αντικείμενα της ειδίκευσης, β) ο βαθμός των προπτυχιακών μαθημάτων σε συναφή με την ειδίκευση γνωστικά αντικείμενα, γ) η τυχόν γνώση περισσότερων ξένων γλωσσών, δ) η τυχόν κατοχή διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών στα γνωστικά αντικείμενα της Ειδίκευσης, ε) σχετική επαγγελματική ή ερευνητική δραστηριότητα, στ) τυχόν επιστημονικές δημοσιεύσεις και συμμετοχή σε ημερίδες και συνέδρια σε αντικείμενα συναφή με την Ειδίκευση, ζ) τα διαλαμβανόμενα στην δήλωση ενδιαφέροντος που συμπεριλαμβάνεται στην «αίτηση υποψηφιότητας». Ο συντελεστής βαρύτητας που αποδίδεται στο αξιολογηθέν περιεχόμενο του φακέλου είναι 40% της συνολικής βαθμολόγησης.

- Γραπτή εξέταση των υποψηφίων στο μάθημα «Διεθνές Δίκαιο - Διεθνείς Οργανισμοί». Επιτυχών στη γραπτή δοκιμασία θεωρείται ο υποψήφιος που έχει λάβει προβιβάσιμο βαθμό (5 και άνω). Ο συντελεστής βαρύτητας που αποδίδεται στην επιτυχή δοκιμασία εξέτασης του μαθήματος αυτού είναι 30% της συνολικής βαθμολόγησης.

- Προφορική συνέντευξη των υποψηφίων που επέτυχαν την ανωτέρω γραπτή εξέταση σχετικά με τα διαλαμβανόμενα στη δήλωση ενδιαφέροντος καθώς και με επίκαιρα ζητήματα που άπτονται των αντικειμένων της Ειδίκευσης. Ο συντελεστής βαρύτητας που αποδίδεται στη συνέντευξη αυτή είναι 30% της συνολικής βαθμολόγησης.

5.2. Για την Ειδίκευση «Δίκαιο και Πολιτική για το Περιβάλλον και την Ενέργεια»

Σε πρώτο στάδιο, το οποίο είναι προκριματικό, εξετάζεται, με βάση τον φάκελο του κάθε υποψηφίου, αν πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις του άρθρου 6 του παρόντος καθώς και αν έχουν κατατεθεί εμπρόθεσμα η αίτηση υποψηφιότητας και όλα τα δικαιολογητικά. Σε περίπτωση μη αποδεδειγμένης επάρκειας της αγγλικής γλώσσας παρέχεται δυνατότητα εξέτασης στη γλώσσα αυτή με μέριμνα του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. κατόπιν σχετικής πρότασης της τριμελούς Επιτροπής επιλογής υποψηφίων. Η βαθμολογία της ξένης γλώσσας καταχωρίζεται με τον τελικό χαρακτηρισμό «επιτυχώς» ή «ανεπιτυχώς» και όχι με αριθμητικό βαθμό.

Σε δεύτερο στάδιο γίνεται:

- Αξιολόγηση του φακέλου των υποψηφίων που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 του παρόντος και κατέθεσαν εμπρόθεσμα την αίτηση υποψηφιότητας και όλα τα δικαιολογητικά, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δοκιμάστηκαν επιτυχώς στην αγγλική γλώσσα. Κατά την αξιολόγηση αυτή λαμβάνονται υπόψη α) ο βαθμός του πτυχίου και η συνάφειά του με τα γνωστικά αντικείμενα της ειδίκευσης, β) ο βαθμός των προπτυχιακών μα-

θημάτων σε συναφή με την ειδίκευση γνωστικά αντικείμενα, γ) η τυχόν γνώση περισσότερων ξένων γλωσσών, δ) η τυχόν κατοχή διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών στα γνωστικά αντικείμενα της Ειδίκευσης, ε) σχετική επαγγελματική ή ερευνητική δραστηριότητα, στ) τυχόν επιστημονικές δημοσιεύσεις και συμμετοχή σε ημερίδες και συνέδρια σε αντικείμενα συναφή με την Ειδίκευση, ζ) τα διαλαμβανόμενα στην δήλωση ενδιαφέροντος που συμπεριλαμβάνεται στην «αίτηση υποψηφιότητας». Ο συντελεστής βαρύτητας που αποδίδεται στο αξιολογηθέν περιεχόμενο του φακέλου είναι 60% της συνολικής βαθμολόγησης.

- Προφορική συνέντευξη των ανωτέρω υποψηφίων σχετικά με τα διαλαμβανόμενα στη δήλωση ενδιαφέροντος καθώς και με επίκαιρα ζητήματα που άπτονται των αντικειμένων της Ειδίκευσης. Ο συντελεστής βαρύτητας που αποδίδεται στη συνέντευξη αυτή είναι 40% της συνολικής βαθμολόγησης.

5.3. Για την Ειδίκευση «Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Πολιτική»

Σε πρώτο στάδιο, το οποίο είναι προκριματικό, εξετάζεται, με βάση τον φάκελο του κάθε υποψηφίου, αν πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις του άρθρου 6 του παρόντος καθώς και αν έχουν κατατεθεί εμπρόθεσμα η αίτηση υποψηφιότητας και όλα τα δικαιολογητικά. Σε περίπτωση μη αποδεδειγμένης επάρκειας της αγγλικής γλώσσας παρέχεται δυνατότητα εξέτασης στη γλώσσα αυτή με μέριμνα του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. κατόπιν σχετικής πρότασης της τριμελούς Επιτροπής επιλογής υποψηφίων. Η βαθμολογία της ξένης γλώσσας καταχωρίζεται με τον τελικό χαρακτηρισμό «επιτυχώς» ή «ανεπιτυχώς» και όχι με αριθμητικό βαθμό.

Σε δεύτερο στάδιο γίνεται:

- Αξιολόγηση του φακέλου των υποψηφίων που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 του παρόντος και κατέθεσαν εμπρόθεσμα την αίτηση υποψηφιότητας και όλα τα δικαιολογητικά, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δοκιμάστηκαν επιτυχώς στην αγγλική γλώσσα. Κατά την αξιολόγηση αυτή λαμβάνονται υπόψη α) ο βαθμός του πτυχίου και η συνάφειά του με τα γνωστικά αντικείμενα της ειδίκευσης, β) ο βαθμός των προπτυχιακών μαθημάτων σε συναφή με την Ειδίκευση γνωστικά αντικείμενα, γ) η τυχόν γνώση περισσότερων ξένων γλωσσών, δ) η τυχόν κατοχή διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών στα γνωστικά αντικείμενα της Ειδίκευσης, ε) σχετική επαγγελματική ή ερευνητική δραστηριότητα, στ) τυχόν επιστημονικές δημοσιεύσεις και συμμετοχή σε ημερίδες και συνέδρια σε αντικείμενα συναφή με την Ειδίκευση, ζ) τα διαλαμβανόμενα στην δήλωση ενδιαφέροντος που συμπεριλαμβάνεται στην «αίτηση υποψηφιότητας». Ο συντελεστής βαρύτητας που αποδίδεται στο αξιολογημένα περιεχόμενο του φακέλου είναι 60% της συνολικής βαθμολόγησης.

- Προφορική συνέντευξη των ανωτέρω υποψηφίων σχετικά με τα διαλαμβανόμενα στη δήλωση ενδιαφέροντος καθώς και με επίκαιρα ζητήματα που άπτονται των αντικειμένων της Ειδίκευσης. Ο συντελεστής βαρύτητας που αποδίδεται στη συνέντευξη αυτή είναι 40% της συνολικής βαθμολόγησης.

6. Η Επιτροπή επιλογής εισακτέων της κάθε Ειδίκευσης, μετά τη διαπίστωση ότι οι υποψήφιοι πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου σταδίου, αξιολογεί και προκρίνει τους υποψήφιους με βάση τα συνολικά κριτήρια του δεύτερου σταδίου. Σχετικά προωθεί στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. τον κατάλογο των υποψηφίων, η οποία επιμελείται, ώστε να γνωστοποιηθούν σε αυτούς οι ημερομηνίες και ώρες διεξαγωγής της γραπτής εξέτασης, όσον αφορά την Ειδίκευση «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές» καθώς και διεξαγωγής της προφορικής προσωπικής συνέντευξης όσον αφορά κάθε Ειδίκευση. Η εν λόγω γνωστοποίηση γίνεται με σχετικές ανακοινώσεις που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Π.Μ.Σ., τουλάχιστον οκτώ (8) ημέρες πριν από τη διεξαγωγή της γραπτής εξέτασης ή και της προφορικής προσωπικής συνέντευξης. Για την εν λόγω ενημέρωση ο Συντονιστής κάθε Ειδίκευσης του Π.Μ.Σ. μπορεί να αποστέλλει και σχετικά μηνύματα στις δηλωθείσες ηλεκτρονικές διευθύνσεις των υποψηφίων. Μετά την ολοκλήρωση του δεύτερου σταδίου και με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Επιτροπή επιλογής εισακτέων κάθε Ειδίκευσης, καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των υποψηφίων και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συντονιστική Επιτροπή, η οποία τον υποβάλει στη συνέχεια προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος. Στον πίνακα αξιολόγησης οι συμμετέχοντες κατατάσσονται με βάση τη σειρά της βαθμολογίας τους, η οποία αποτυπώνεται με ακέραιο αριθμό και μέχρι δύο δεκαδικά ψηφία. Βάση επιτυχίας νοείται το 50% της συνολικής βαθμολόγησης. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

7. Μετά την απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, οι επιτυχόντες υποψήφιοι θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός του μηνός Σεπτεμβρίου, σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του Π.Μ.Σ. που αναρτάται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος. Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσοτέρων φοιτητών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες, αν υπάρχουν, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο πίνακα αξιολόγησης.

Άρθρο 8
Διάρκεια φοίτησης - Αναστολή - Διαγραφή

1. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) σε μία από τις ανωτέρω τρεις Ειδικεύσεις, ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών.

2. Ως προς την κατάθεση της διπλωματικής εργασίας παρέχεται δυνατότητα παράτασης έως έναν (1) μήνα για λόγους ανώτερης βίας, κατόπιν απόφασης της Σ.Ε., μετά από αιτιολογημένη αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή και εισήγηση του επιβλέποντος.

3. Οι φοιτητές μπορούν να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται με απόφαση της Σ.Ε., για σοβαρούς λόγους, όπως

ιδίως ασθένεια, λοχεία, στρατιωτική θητεία και απουσία στην αλλοδαπή. Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές καταθέτουν αίτηση αναστολής τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν την έναρξη του ακαδημαϊκού εξαμήνου που επιθυμούν να διακόψουν. Η αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά στη Σ.Ε., πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμοδίων φορέων, δημοσίων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά το χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε οιαδήποτε εκπαιδευτική ή εξεταστική διαδικασία. Η Σ.Ε. αποφασίζει πριν την έναρξη του εξαμήνου και ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο, προκειμένου να καταθέσει την ακαδημαϊκή του ταυτότητα. Η διακοπή φοίτησης ενεργοποιείται μόνο μετά την κατάθεση της ακαδημαϊκής ταυτότητας και ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. αποστέλλει την σχετική απόφαση στον αιτήσαντα φοιτητή, στην Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης και στο Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας του Παντείου Πανεπιστημίου. Με τη λήξη της διακοπής, ο φοιτητής επανέρχεται αυτοδικαίως σε καθεστώς κανονικής φοίτησης, με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που κατείχε πριν από τη διακοπή της. Δεν προβλέπεται άρση της διακοπής. Οι νεοεισαχθέντες φοιτητές μπορούν να υποβάλουν αίτηση διακοπής φοίτησης μόνον εφόσον έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αρχικής εγγραφής τους. Ο χρόνος αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετράται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

4. Στο Π.Μ.Σ. δεν παρέχεται δυνατότητα μερικής φοίτησης.

5. Διαγραφή του μεταπτυχιακού φοιτητή από τα μητρώα των επιτυχόντων της κάθε Ειδίκευσης του Π.Μ.Σ. επέρχεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) μετά από αίτηση επιτυχόντος, που αιτείται τη διαγραφή του πριν να εγγραφεί, και γίνεται αυτοδικαίως δεκτή με διαπιστωτική πράξη του Διευθυντή του ΠΜΣ,

β) όσων επιτυχόντων δεν εγγραφούν εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, ή όσων φοιτητών δεν εγγραφούν στο αντίστοιχο εξάμηνο, με διαπιστωτική πράξη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

6. Διαγραφή του μεταπτυχιακού φοιτητή από τα μητρώα των εγγεγραμμένων της κάθε Ειδίκευσης του Π.Μ.Σ. επέρχεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) μετά από αίτηση του φοιτητή, που υποβάλλεται οποτεδήποτε, και γίνεται αυτοδικαίως δεκτή με πράξη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ.,

β) λόγω απουσιών, μετά από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος,

γ) λόγω μη επιτυχούς εξέτασης σε δύο (2) μαθήματα, ανά εξάμηνο, μετά από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος,

δ) όταν η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία και η υποστήριξή της κριθεί ανεπαρκής από την αρμόδια τριμελή Επιτροπή αξιολόγησης, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος,

ε) όταν διαπιστωθεί λογοκλοπή, με εισήγηση του Διδάσκοντα, εφόσον πρόκειται για μάθημα, ή μέλους της Εξεταστικής Επιτροπής, εφόσον πρόκειται για διπλωματική εργασία, πρόταση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος,

στ) σε κάθε άλλη περίπτωση, που προβλέπεται από τον νόμο και τον Εσωτερικό Κανονισμό του Παντείου Πανεπιστημίου.

Άρθρο 9
Οδηγός Σπουδών - Γενικές ρυθμίσεις

1. Η διδασκαλία σε κάθε Ειδίκευση του Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους.

2. Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών κάθε Ειδίκευσης, ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα πρέπει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς σε οκτώ (8) μαθήματα και να συγγράψει και υποστηρίξει προφορικά διπλωματική εργασία. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας προϋποθέτει την επιτυχή εξέταση των μαθημάτων που γίνονται στο Α’ και Β’ εξάμηνο.

3. Το Α’ και Β’ εξάμηνο σπουδών περιλαμβάνουν, ανά Ειδίκευση, δεκατρείς (13) διδακτικές εβδομάδες έκαστο. Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα ισοδυναμεί με επτάμισυ (7,5) πιστωτικές μονάδες ECTS, διδάσκεται εβδομαδιαίως και, κατά περίπτωση, μπορεί να περιλαμβάνει ενδιάμεσες ασκήσεις και επισκέψεις σε ρυθμιστικούς ή άλλους φορείς συναφείς με το αντικείμενο του μαθήματος. Μπορεί επίσης ένα μάθημα να οργανωθεί σε σεμιναριακές ενότητες, με διαφορετικούς εισηγητές, υπό την επίβλεψη του οριζόμενου στο πρόγραμμα διδάσκοντος.

4. Η διδασκαλία των μαθημάτων, ανά Ειδίκευση, γίνεται στην ελληνική γλώσσα. Κατόπιν πρότασης του διδάσκοντος ή και εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής, η διδασκαλία ενός ή περισσοτέρων μαθημάτων μπορεί να γίνει και στην αγγλική γλώσσα, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

5. Στο Β’ εξάμηνο σπουδών, ως προς τα μαθήματα επιλογής ορίζεται κατώτατος αριθμός συμμετοχής φοιτητών πέντε (5) και ανώτερος τριάντα (30). Η προθεσμία υποβολής των σχετικών δηλώσεων είναι το πρώτο δεκαήμερο από την έναρξη των μαθημάτων του οικείου εξαμήνου.

6. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο Γ’ εξάμηνο, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της παρούσας, στην ελληνική γλώσσα και ισοδυναμεί με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες ECTS. Η Σ.Ε. μπορεί να εγκρίνει την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας στην αγγλική ή στην γαλλική γλώσσα.

7. Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται δια ζώσης. Κατ’ εξαίρεση και για λόγους ανωτέρας βίας η διδασκαλία μπορεί να γίνει εν μέρει με χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι η Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης του Παντείου Πανεπιστημίου. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα μπορεί να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις και ασκήσεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

8. Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ηλεκτρονική τάξη (e-class) του οικείου μαθήματος.

9. Δεν επιτρέπεται η απουσία των φοιτητών σε άνω των δύο (2) διαλέξεων ανά μάθημα. Εάν ο φοιτητής καταθέσει δικαιολογητικά για την ύπαρξη λόγων ανωτέρας βίας, όπως ασθένεια ή άλλοι σοβαροί λόγοι, που οδήγησαν στην απουσία του στις δυο διαλέξεις, η Σ.Ε. αποφασίζει για το δικαιολογημένο αυτής, μετά από πρόταση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. Σε περίπτωση ύπαρξης τριών μη δικαιολογημένων απουσιών ανά μάθημα, ο μεταπτυχιακός φοιτητής διαγράφεται με πρόταση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

10. Εκτός από τη διδασκαλία των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών, ανά ειδίκευση του Π.Μ.Σ., την εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να επικουρούν το «Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων» (ΙΔΙΣ) του Τμήματος και το Εργαστήριο «Ευρωπαϊκό Κέντρο Οικονομικού και Ποινικού Δικαίου» (ECECRIL) του Τμήματος, ή άλλα συναφή ερευνητικά κέντρα, έδρες κ.α. του Παντείου Πανεπιστημίου, με τη διοργάνωση σεμιναρίων, ημερίδων και συνεδρίων.

Άρθρο 10
Ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών

1. Το Ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών ορίζει τις παραμέτρους δηλώσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών και έχει την εξής, ενδεικτικώς, μορφή και στις τρεις Ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ.:

α/α	Είδος ακαδημαϊκής δραστηριότητας	διδ.ώρες	ECTS
	Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	13/εβδ.	30 ECTS
1.	Μάθημα Υποχρεωτικό	3	7,5
2.	Μάθημα Υποχρεωτικό	3	7,5
3.	Μάθημα Υποχρεωτικό	3	7,5
4.	Μάθημα Υποχρεωτικό	3	7,5
	Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	13/εβδ.	30 ECTS
1.	Μάθημα Υποχρεωτικό	3	7,5
2.	Μάθημα Υποχρεωτικό	3	7,5
3.	Μάθημα Υποχρεωτικής Επιλογής	3	7,5
4.	Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής	3	7,5
	Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		30 ECTS
	Διπλωματική Εργασία		30

2. Κάθε αλλαγή του ανωτέρω Ενδεικτικού Προγράμματος Σπουδών και των αντίστοιχων πιστωτικών μονάδων ECTS, που προβλέπονται για κάθε είδος ακαδημαϊκής δραστηριότητας, απαιτεί τροποποίηση της ιδρυτικής πράξης.

Άρθρο 11
Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών ανά ειδίκευση - Περιγραφή μαθημάτων

1. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών διαμορφώνεται, ανά Ειδίκευση, ως εξής:

1.1. Ειδίκευση «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές»

Α΄ εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Ειδικά θέματα Διεθνούς Δικαίου: Ζητήματα χρήσης βίας και συλλογική ασφάλεια	3	7,5
Επίλυση διεθνών διαφορών και διεθνής δικαιοσύνη - από τις πολιτικές/ διπλωματικές στις νομικές/ δικαστικές μεθόδους επίλυσης διαφορών	3	7,5
Διεθνές δίκαιο και ασφάλεια	3	7,5
Σύγχρονα ζητήματα Διεθνούς Δικαίου και Διπλωματίας	3	7,5
Σύνολο	12	30
Β΄ εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Δίκαιο και πολιτικές των δικαιωμάτων του ανθρώπου και μειονοτήτων	3	7,5
Εξωτερική πολιτική και διεθνές δίκαιο ΙΙ	3	7,5
Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής (Επιλέγονται δύο (2) ή ένα (1) μαθήματα)	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Διεθνές Ποινικό Δίκαιο	3	7,5
Από την πολιτική προστασία στην ανθρωπιστική δράση	3	7,5
Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (Επιλέγεται ένα (1), σε περίπτωση που επιλεγεί ένα (1) από τα μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής)	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Διεθνές Δίκαιο της Βιώσιμης Ανάπτυξης (από την Ειδίκευση «Δίκαιο και Πολιτική για το περιβάλλον και την ενέργεια»)	3	7,5
Δίκαιο, Πολιτική και Διακυβέρνηση για την Κλιματική Αλλαγή (από την Ειδίκευση «Δίκαιο και Πολιτική για το περιβάλλον και την ενέργεια)	3	7,5
Σύνολο		30
Γ΄ εξάμηνο		ECTS
Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας		30
Σύνολο		30

1.2. Ειδίκευση «Δίκαιο και Πολιτική για το Περιβάλλον και την Ενέργεια»

Α΄ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Δίκαιο της αγοράς της ενέργειας στην ΕΕ	3	7,5
Οικονομικά του περιβάλλοντος και της ενέργειας	3	7,5
Διεθνές και ενωσιακό δίκαιο του περιβάλλοντος	3	7,5
Πολιτική της ΕΕ για το περιβάλλον και την ενέργεια: διαμόρφωση και υλοποίηση πολιτικής	3	7,5
Σύνολο	12	30

Β΄ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Διεθνείς και Ευρωπαϊκές διαστάσεις του δικαίου της ενέργειας	3	7,5
Δίκαιο, Πολιτική και Διακυβέρνηση για την Κλιματική Αλλαγή	3	7,5
Μαθήματα Επιλογής της Ειδίκευσης Επιλέγονται δύο (2)	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Διεθνές Δίκαιο και Πολιτική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη	3	7,5
Δίκαιο χωροταξίας και πολεοδομίας	3	7,5
Ευρωπαϊκό Δίκαιο ανταγωνισμού για την ενέργεια και το περιβάλλον	3	7,5
Σύνολο		30

Γ' εξάμηνο	ECTS
Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας	30
Σύνολο	30

1.3. Ειδίκευση «Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Πολιτική»

Α΄εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Βασικές έννοιες και θεσμοί του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου	3	7,5
Δικαστική προστασία και αρχή της δίκαιης δίκης στον ευρωπαϊκό χώρο	3	7,5
Στοιχεία ευρωπαϊκού συνταγματικού δικαίου	3	7,5
Ευρωπαϊκή Δημόσια Πολιτική Ι: διαμόρφωση πολιτικής	3	7,5
Σύνολο	12	30

Β΄ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Αμοιβαία αναγνώριση ποινικών αποφάσεων και ποινικό δικονομικό δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	3	7,5
Ευρωπαϊκή Δημόσια Πολιτική ΙΙ: υλοποίηση πολιτικής	3	7,5
Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής		
(Επιλέγονται δύο (2) ή ένα (1) μαθήματα)	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Εγκλήματα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ: ουσιαστική και δικονομική προσέγγιση	3	7,5
Δίκαιο των Ευρωπαϊκών εγκλημάτων: ουσιαστική και δικονομική προσέγγιση	3	7,5
Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής		
(Επιλέγεται ένα (1), σε περίπτωση που επιλεγεί μόνον ένα (1) από τα Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής)	Διδ. ώρες/ εβδ.	ECTS
Διεθνές Ποινικό Δίκαιο	3	7,5
Δίκαιο, Πολιτική και Διακυβέρνηση για την Κλιματική Αλλαγή (από την Ειδίκευση «Δίκαιο και Πολιτική για το περιβάλλον και την ενέργεια»)	3	7,5
Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Διαστάσεις του Δικαίου της Ενέργειας (από την Ειδίκευση «Δίκαιο και Πολιτική για το περιβάλλον και την ενέργεια)	3	7,5
Σύνολο		30

Γ΄ εξάμηνο	ECTS
Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας	30
Σύνολο	30

2. Όσον αφορά το περιεχόμενο, τα επιμέρους μαθήματα, ανά Ειδίκευση, έχουν συνοπτικά ως εξής:

2.1. Ειδίκευση «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές»

Α’ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά

- Ειδικά θέματα Διεθνούς Δικαίου: Ζητήματα χρήσης βίας και συλλογική Ασφάλεια:

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού, επιχειρείται η εξοικείωση του φοιτητή με την ιστορία της απαγόρευσης χρήσης βίας (από την περίοδο της Κοινωνίας των Εθνών, το Σύμφωνο Briand-Kellog και τις διεργασίες που οδήγησαν στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών), αναλύονται οι σύγχρονες εξελίξεις αμέσως μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, την 11η Σεπτεμβρίου, τις τρομοκρατι-

κές επιθέσεις στο Παρίσι το 2015, τον πόλεμο κατά του ISIS, τον επιθετικό πόλεμο Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και Ισραήλ κατά Χαμάς στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, αναλύονται όλες οι διαστάσεις διατήρησης και αποκατάστασης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας μέσα από περιπτωσιολογία καθώς και ανάλυση σχετικής νομολογίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

- Επίλυση διεθνών διαφορών και διεθνής δικαιοσύνη - από τις πολιτικές/διπλωματικές στις νομικές/δικαστικές μεθόδους επίλυσης διαφορών:

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να κατανοήσουν τις βασικές αρχές λειτουργίας και τα κύρια χαρακτηριστικά του συστήματος της διεθνούς δικαιοσύνης μέσα από την ιστορική διαδρομή και την εξελικτική πορεία ανάπτυξής της στον 21ο αιώνα. Στο πλαίσιο αυτό γνωρίζουν σε βάθος την ανάδυση και διάδραση διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων καθώς και το θεσμό της διαιτησίας. Επίσης, μέσα από την εφαρμογή της συγκριτικής προσέγγισης, γίνεται προσπάθεια να κατανοήσουν μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες της κρατικής συναίνεσης μέσα από την ανάλυση διαφορετικών μορφών, εκδήλωσης συναίνεσης, αλλά και τη γνωμοδοτική αρμοδιότητα των δικαστηρίων, τις προδικαστικές ενστάσεις, τα προσωρινά μέτρα, και την ισχύ κι εκτέλεση των αποφάσεων των εν λόγω δικαιοδοτικών οργάνων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο έργο των δικαστηρίων, μέσα από ειδικά σεμινάρια που αναλαμβάνουν οι φοιτητές, στα οποία περιλαμβάνονται και υποθέσεις με διάδικο την Ελλάδα, ή υποθέσεις ελληνικού ενδιαφέροντος.

- Διεθνές δίκαιο και ασφάλεια:

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού εξετάζονται το Δίκαιο της Θάλασσας και οι θέσεις της Ελλάδας, το ζήτημα της οριοθέτησης θαλάσσιων ζωνών, το καθεστώς των νήσων σε σχέση με τα Ελληνικά νησιά, Ελληνοτουρκικές διαφορές, η θαλάσσια ασφάλεια στη Μεσόγειο, η ανθρώπινη ασφάλεια στη θάλασσα και το μεταναστευτικό ζήτημα, η έννοια του εναέριου χώρου και το διάστημα (και σε σχέση με την περίπτωση της Ελλάδας), το θέμα της κυβερνοασφάλειας, το Κυπριακό, καθώς και οι εμπειρίες Κύπρου και Ισραήλ με αναφορά στην σχέση διεθνούς δικαίου, ασφάλειας και διπλωματίας.

- Σύγχρονα ζητήματα Διεθνούς Δικαίου και Διπλωματίας:

Το μάθημα αυτό καλύπτει ζητήματα Δημόσιας Διπλωματίας τον 21ο αιώνα μέσα από την χρήση νέων μέσων διαπραγμάτευσης (μεθοδολογία world café), την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών και εφαρμογών, το ζήτημα της διακυβέρνησης στον Κυβερνοχώρο, την λεγόμενη Tweet Diplomacy, την ειρηνευτική δημοσιογραφία, την δημόσια σφαίρα και την κοινωνία των πολιτών, την δημοσιογραφία προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος, δημοσιογραφία των πολιτών, την ενίσχυση της διαβούλευσης, εναλλακτικά μέσα επικοινωνίας, την σχέση κυβερνοχώρου και διακυβέρνησης στην ΕΕ, καθώς και τεχνικές μεσολάβησης και διαπραγματεύσεων.

Β’ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά

- Δίκαιο και πολιτικές των δικαιωμάτων του ανθρώπου και μειονοτήτων:

Το μάθημα καλύπτει τη θεσμική αρχιτεκτονική του τομέα και τα διαφορετικά πλαίσια στα οποία η γλώσσα του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χρησιμοποιείται στην πράξη. Αντλώντας στοιχεία από σύγχρονες μελέτες περιπτώσεων και θέματα που αφορούν την Ελλάδα, όπως το άσυλο και η μετανάστευση, οι μειονότητες, οι ευάλωτες ομάδες και οι διακρίσεις, επιδιώκει την προώθηση κριτικής σκέψης για την αξία και τα όρια του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως λεξιλόγιο για την αντιμετώπιση διαφόρων κοινωνικών προκλήσεων.

- Εξωτερική πολιτική και διεθνές δίκαιο ΙΙ:

Στόχος του μαθήματος είναι η σε βάθος ανάλυση των διεθνών σχέσεων της Ελλάδας, από την Μεταπολίτευση ως σήμερα, με έμφαση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ελληνική εξωτερική πολιτική και η ελληνική πολιτική ασφάλειας σήμερα. Μέσα από τη μελέτη σε βάθος της Βαλκανικής Πολιτικής και της πολιτικής έναντι της Τουρκίας, επιχειρείται η ανάλυση των βασικών παραμέτρων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής διαχρονικά και πιο συγκεκριμένα ο ρόλος του ξένου παράγοντα, οι εσωτερικές και εξωτερικές μεταβλητές στη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής, η θέση της Ελλάδας μεταξύ Ανατολής και Δύσης και η συμμετοχή της στους ευρωατλαντικούς θεσμούς, και η αναζήτηση νέων συμμάχων και συνεργασιών.

Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής της Ειδίκευσης

- Διεθνές Ποινικό Δίκαιο:

Στόχος του μαθήματος είναι η προσέγγιση του Διεθνούς Ποινικού Δικαίου μέσα από μία διττή οπτική, αφενός του διεθνούς ποινικού δικαίου ως τμήματος του δημοσίου διεθνούς δικαίου και αφετέρου της εξέτασης του μέσα από τις γενικές αρχές, τη θεωρία και τις εφαρμογές του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, του δικαίου δικαιωμάτων του ανθρώπου και βεβαίως του ποινικού δικαίου και δικονομίας σε διεθνές επίπεδο. Έμφαση δίνεται κυρίως στην ανάλυση της νομολογίας διεθνών ποινικών δικαστηρίων, με έμφαση στο Δ.Π.Σ., ενώ κύριο ζητούμενο αποτελεί το δίπολο κράτος-κυριαρχία και η λειτουργία της διεθνούς ποινικής δικαιοσύνης.

- Από την πολιτική προστασία στην ανθρωπιστική δράση:

Πρόκειται για δύο εντατικά Σεμινάρια των δεκαοκτώ (18) ωρών (modules), υπό την επίβλεψη της διδάσκουσας. Το πρώτο συνδιοργανώνεται στην αρχή του εξαμήνου στο πλαίσιο της Έδρας JEAN MONNET CIPROHA (της διδάσκουσας) σε συνεργασία με την Έδρα JEAN MONNET MEDAID του Π.Μ.Σ. «Διεθνής Ιατρική, Ιατρική Καταστροφών, Ανθρωπιστική Ιατρική» για ζητήματα ανθρωπιστικής δράσης, κράτησης, βασανιστηρίων και σχετική προσομοίωση. Το δεύτερο διοργανώνεται τον μήνα Μάιο, στο πλαίσιο της Έδρας UNESCO Human Rights, Democracy and Peace που (κατέχει η διδάσκουσα και) ανανεώθηκε και διεύρυνε πεδία μελέτης το έτος 2023 για μια πενταετία σε ζητήματα αιχμής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δημοκρατίας, Ειρήνης. Συναφώς εξετάζονται και ζητήματα σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και τα θεμελιώδη δικαιώματα, τη δημοκρατία και την ειρήνη καθώς και σχετικά με την πολιτική προστασία και τον ανθρωπιστικό Χάρτη Sphere (διαλέξεις για το Πρόγραμμα Sphere, Ανθρωπιστική Μεσολάβηση και Ειρήνη, Φυσικές Καταστροφές και προστασία προσώπων κ.α.).

2.2. Ειδίκευση «Δίκαιο και Πολιτική για το Περιβάλλον και την Ενέργεια»

Α’ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά

- Δίκαιο της αγοράς της ενέργειας στην ΕΕ:

Το μάθημα καλύπτει την σχέση ανάμεσα στο δίκαιο για την εσωτερική αγορά και την εσωτερική αγορά της ενέργειας, την εξελικτική πορεία της απελευθέρωσης σε διάφορους τομείς της ενέργειας (ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας), ζητήματα συντρέχουσας αρμοδιότητας (Ένωσης - κρατών μελών, ACER-εθνικές ανεξάρτητες αρχές), θέματα ρύθμισης για την ενέργεια (unbundling, ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, υποδομές, υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, κ.λπ.), την σημασία του δικαίου του ανταγωνισμού και των ρυθμίσεων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, το δευτερογενές δίκαιο για την αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας, το δευτερογενές δίκαιο για την αγορά φυσικού αερίου, το δίκαιο για τις ΑΠΕ, καθώς και το ζήτημα της ενεργειακής κρίσης και τα μέτρα αντιμετώπισής της.

- Οικονομικά του περιβάλλοντος και της ενέργειας:

Το μάθημα εξετάζει το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής ως οικονομική έννοια, βασικές αρχές Περιβάλλοντος και Ενεργειακής Οικονομίας, την έννοια των ενεργειακών συστημάτων, οικονομικά εργαλεία για την ενεργειακή πολιτική, μεθόδους οικονομικής αποτίμησης σε σχέση με το περιβάλλον, την οικονομική αξία περιβαλλοντικών στοιχείων, οικονομικά και οικολογικά μοντέλα περιβαλλοντικής αποτίμησης, τα οικονομικά της κλιματικής αλλαγής σε σχέση με τον ενεργειακό τομέα, τις ενεργειακές πτυχές της «πράσινης» συμφωνίας της ΕΕ, το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (EUETS), τον Μηχανισμό Προσαρμογή Συνόρων Άνθρακα (CBAM), την ενεργειακή φτώχεια και το νέο EU-ETS.

- Διεθνές και ενωσιακό δίκαιο του περιβάλλοντος:

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει τις βασικές δομές και αρχές του Διεθνούς και Ενωσιακού Δικαίου Περιβάλλοντος στο πλαίσιο μιας συγκριτικής προσέγγισης, καθώς και ορισμένα βασικά κανονιστικά εργαλεία για επιμέρους τομείς προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό, στο πρώτο μέρος του μαθήματος εξετάζονται οι πηγές του Διεθνούς Δικαίου Περιβάλλοντος με έμφαση στις Πολυμερείς Περιβαλλοντικές Συμφωνίες και το διεθνές έθιμο και οι αρχές του Διεθνούς Δικαίου Περιβάλλοντος. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται καταρχάς το θεσμικό πλαίσιο του ενωσιακού δικαίου περιβάλλοντος (αρχές, πηγές, στόχοι, αρμοδιότητες, νομοθετική διαδικασία) και τα περιβαλλοντικά διαδικαστικά δικαιώματα. Στην συνέχεια, εξετάζεται η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ως αλλαγή παραδείγματος στο πεδίο της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ, το κανονιστικό πλαίσιο για την προστασία της ποιότητας των υδάτων στο ενωσιακό δίκαιο περιβάλλοντος, το κανονιστικό πλαίσιο για την διαχείριση των αποβλήτων και την κυκλική οικονομία στο ενωσιακό δίκαιο περιβάλλοντος καθώς και το πλαίσιο για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα.

- Πολιτική της ΕΕ για το περιβάλλον και την ενέργεια: διαμόρφωση και υλοποίηση πολιτικής:

Το μάθημα αποσκοπεί στην εισαγωγή των φοιτητριών και των φοιτητών στα ζητήματα του περιβάλλοντος και της ενέργειας, καθώς επίσης στην εξοικείωσή τους με το σύστημα της ΕΕ και την ιδιαίτερη φύση της πολιτικής της ΕΕ, εστιάζοντας στο περιβάλλον και την ενέργεια. Αναδεικνύει με αυτό τον τρόπο δύο νευραλγικούς τομείς πολιτικής της ΕΕ, στο πλαίσιο του παραδείγματος της βιώσιμης ανάπτυξης και σε μια, από πολλές απόψεις, κρίσιμη φάση για τα ζητήματα, ενώ εμβαθύνει στη μεταξύ τους σχέση. Ειδικότερα, στοχεύει στη γνώση και κατανόηση των θεσμικών, οργανωτικών και λειτουργικών χαρακτηριστικών και στοιχείων της πολιτικής, της διαμόρφωσης της ατζέντας, των στρατηγικών επιλογών και των περιεχομένων, όπως προκύπτουν στη βάση ενός ευρύτερου σχεδιασμού και γενικότερων οραματικών πρωτοβουλιών, επιμέρους σχεδιασμών και προγραμματικών πλαισίων, αλλά επίσης των διαδικασιών, των μέσων και των εργαλείων που αξιοποιούνται στα συγκεκριμένα πεδία. Η ανάλυση επικεντρώνεται σε μια συστηματική εξέταση βασικών εννοιών και στοιχείων πολιτικής και διακυβέρνησης, ενώ επιδιώκεται η συζήτηση επίκαιρων εξελίξεων στην ΕΕ, που συνδέονται με το αντικείμενο του μαθήματος και παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Εξάλλου, στη βάση επιλεγμένων παραδειγμάτων αναδεικνύονται και αναλύονται η διαμόρφωση και η υλοποίηση πολιτικής στο επίπεδο της Ένωσης στα συγκεκριμένα πεδία.

Β’ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά

- Διεθνείς και Ευρωπαϊκές διαστάσεις του δικαίου της ενέργειας:

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού εξετάζονται οι στόχοι και η αρμοδιότητα για την πολιτική της Ένωσης για την ενέργεια καθώς και η συνάφεια με τις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, το ζήτημα των ξένων επενδύσεων-ξένων επιδοτήσεων, οι ξένες Άμεσες Επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας με έμφαση στα νομικά ζητήματα που προκύπτουν από τις intra-BITs, και τα ζητήματα που προκύπτουν από τις extra-BITs, και της νέας γενιάς συμφωνίες της Ένωσης για το εμπόριο και τις επενδύσεις, ο Χάρτης της Ενέργειας καθώς και η Συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα και Ενεργειακή Ένωση.

- Δίκαιο, Πολιτική και Διακυβέρνηση για την Κλιματική Αλλαγή:

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού εξετάζονται το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής τόσο από την πλευρά της πολιτικής όσο και της νομικής επιστήμης στο πλαίσιο ενός διαρκούς διαλόγου των δύο πειθαρχιών. Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος του μαθήματος εξετάζονται το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής ως βασικό διακύβευμα για την πολιτική και τη διακυβέρνηση, σενάρια πολιτικής και διακυβέρνησης για την κλιματική αλλαγή στο διεθνές σύστημα, ο μακρύς «δρόμος» από το Κιότο στο Παρίσι και η εσωτερική και η εξωτερική διάσταση της πολιτικής της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή. Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος εξετάζονται αρχικά το ρυθμιστικό πεδίο του δικαίου για την κλιματική αλλαγή, η σταδιακή διαμόρφωση του διεθνούς δικαίου για την κλιματική αλλαγή. Στην συνέχεια εξετάζονται οι βασικοί άξονες του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή και η διαδικασία αναδιαμόρφωσής του στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πρά-

σινης Συμφωνίας, του Ευρωπαϊκού Κλιματικού Νόμου, του Πακέτου Fit for 55 και του RepowerEU Action Plan, το εργαλείο των εμπορεύσιμων δικαιωμάτων εκπομπών ως κεντρικός πυλώνας του ενωσιακού δικαίου για την κλιματική αλλαγή, οι στόχοι για τους κλάδους που δεν εντάσσονται στο σύστημα εμπορεύσιμων δικαιωμάτων εκπομπών και τα νομοθετικά μέτρα που λαμβάνονται για την επίτευξή τους, και η τάση για την πρόσβαση στην δικαιοσύνη ενώπιον εθνικών και υπερεθνικών δικαστηρίων για την μη λήψη των απαιτούμενων μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής (climate change litigation).

Μαθήματα Επιλογής της Ειδίκευσης

- Διεθνές Δίκαιο και Πολιτική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη:

Το μάθημα εστιάζει στην εξέλιξη του αναπτυξιακού φαινομένου, προσδίδοντας έμφαση στις τελευταίες δεκαετίες μέσα από την εξέλιξη των σύγχρονων διεθνών σχέσεων, αλλά και την ανάλυση των διεθνών θεσμών, των κανόνων δικαίου, της πολιτικής και της διακυβέρνησης στο διεθνές σύστημα, εξετάζοντας επίσης τις προοπτικές τους. Σε αυτό το πλαίσιο, ιδιαίτερη σημασία προσλαμβάνει η νέα θεώρηση της ανάπτυξης, μέσα από τη βιώσιμη προοπτική της, η οποία και αναδεικνύει ισοδύναμα την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση, θέτοντας παράλληλα ένα νέο όραμα, στόχους και προσδοκίες στη διεθνή κοινότητα. Επιδιώκει να εισάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του μεταπτυχιακού προγράμματος σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και κατανόηση της ανάπτυξης, ξεκινώντας από το αποικιοκρατικό σύστημα, τις αναπτυσσόμενες χώρες του Νότου, και τη θεωρία της εξαρτημένης ανάπτυξης για να οδηγηθεί σταδιακά, μέσα από τη μελέτη των ανισοτήτων στο ανθρώπινο, συλλογικό δικαίωμα στην ανάπτυξη, με όχημα το Διεθνές Δίκαιο, και να καταλήξει στις σύγχρονες προσεγγίσεις για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, την Agenda 2030 και τους17 Στόχους του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Εμβαθύνοντας στους 17 Στόχους του ΟΗΕ, οι οποίοι αποτελούν ένα παγκόσμιο «οδικό χάρτη», μελετάται διεξοδικά την επίδρασή τους σε σχέση με την οικονομική ευημερία, την κοινωνία και το περιβάλλον, ενώ οι επιστημονικές πειθαρχίες του δικαίου, της πολιτικής και της οικονομίας βρίσκονται σε ένα διαρκή και γόνιμο μεταξύ τους διάλογο.

- Δίκαιο χωροταξίας και πολεοδομίας:

Το μάθημα πραγματεύεται το αντικείμενο και χαρακτηριστικά γνωρίσματα του χωροταξικού και πολεοδομικού δικαίου, την σχέση του με άλλους συγγενείς κλάδου δικαίου, την ιστορική εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου για το χωρικό σχεδιασμό, την σχέση και αλληλεπίδραση του χωροταξικού με τους υπόλοιπους δημόσιους σχεδιασμούς που ασκούνται σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο, τις πηγές του Χωροταξικού και Πολεοδομικού Δικαίου, την επιρροή του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου, τις αρμοδιότητες του Χωροταξικού και Πολεοδομικού Σχεδιασμού σε εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο, τα είδη, περιεχόμενο και χαρακτηριστικά των Χωροταξικών και Πολεοδομικών Σχεδίων, τις ειδικές κατηγορίες Χωρικών Σχεδίων - Ειδικά καθεστώτα Πολεοδόμησης, τα μέσα και οι μηχανισμοί εφαρμογής του Πολεοδομικού Σχεδιασμού, το Δίκαιο της Δόμησης και τα ζητήματα της δόμησης εκτός σχεδίου και της αυθαίρετης δόμησης.

- Ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού για την ενέργεια και το περιβάλλον:

Το μάθημα «Ευρωπαϊκό Δίκαιο του Ανταγωνισμού για την Ενέργεια και το Περιβάλλον» παρέχει μια εισαγωγή στο δίκαιο του ανταγωνισμού και την εφαρμογή του στον τομέα της ενέργειας. Ξεκινά με τον ορισμό της αγοράς ενέργειας και τις θεμελιώδεις αρχές του ανταγωνισμού, εστιάζοντας στη διασφάλιση της ελεύθερης και θεμιτής λειτουργίας των ενεργειακών αγορών. Εξετάζεται η απαγόρευση των οριζόντιων συμπράξεων, όπως οι συμφωνίες και οι εναρμονισμένες πρακτικές, οι οποίες περιορίζουν τον ανταγωνισμό στον τομέα της ενέργειας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, με ανάλυση των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣυνθΛΕΕ), καθώς και στη ρύθμιση της μονομερούς αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς και των μονοπωλιακών πρακτικών. Το μάθημα εξετάζει επίσης τον έλεγχο των συγκεντρώσεων των επιχειρήσεων στον τομέα της ενέργειας και την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, εστιάζοντας στις εξαιρέσεις που προβλέπει το άρθρο 107 της ΣυνθΛΕΕ. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη σχέση του δικαίου του ανταγωνισμού με την καινοτομία και τη βιωσιμότητα, καθώς και στον ρόλο του στην ενεργειακή μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη οικονομία. Τέλος, το μάθημα αναλύει τις ευρύτερες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις του δικαίου του ανταγωνισμού στον τομέα της ενέργειας.

2.3. Ειδίκευση «Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Πολιτική»

Α’ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά

- Βασικές έννοιες και θεσμοί του Ευρωπαϊκού Ποινικού Δικαίου:

Το μάθημα εξετάζει αρχικά τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης και ιδίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο του ποινικού (ουσιαστικού και δικονομικού) δικαίου και κυρίως την (ουσιαστική και δικονομική) αντιμετώπιση του εγκλήματος ως αντικείμενο πολιτικής και δικαιοπαραγωγικής δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, μετά από μια διαχρονική επισκόπηση της αρμοδιότητας της ΕΕ στο πεδίο του ποινικού δικαίου, εξετάζονται το υπερεθνικό κυρωτικό δίκαιο «ποινικής» φύσεως, οι θεσμικές βάσεις και στοχεύσεις του «χώρου ποινικής δικαιοσύνης» της ΕΕ, οι αρμοδιότητες της Ένωσης σε επίπεδο θέσπισης κανόνων ποινικού (ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου (άρθρα 82-84 και 86 ΣΛΕΕ), τα Ενωσιακά όργανα για τη διευκόλυνση της δικαστικής και της αστυνομικής συνεργασίας - Eurojust (άρθρο 85 ΣΛΕΕ) - Europol (άρθρο 88 ΣΛΕΕ), η θεμελίωση του «ευρω-ενωσιακού ποινικού δικαίου», οι παράγοντες «συνταγματοποίησης» του ποινικού δικαίου της ΕΕ και οι παράγοντες «ευρωποίησης του εσωτερικού ποινικού δικαίου. Στη συνέχεια αναφέρονται οι αρχές που διέπουν τη σχέση μεταξύ ενωσιακού και εσωτερικού ποινικού δικαίου (αρχές της καλόπιστης συνεργασίας και της αποτελεσματικότητας, όρια στην αρχή της υπεροχής) καθώς και η αρχή της νομιμότητας του εγκλήματος και της ποινής, κατ’ άρθρο 49 ΧΘΔ της ΕΕ και ακολουθεί η παρουσίαση, συζήτηση και σχολιασμός σχετικών αποφάσεων του ΔΕΕ εκ μέρους των φοιτητών. Κατόπιν αυτών, εξετάζονται ζητή-

ματα που αφορούν τη συστημική δομή, τις προκλήσεις και τις προοπτικές του «ευρω-ενωσιακού ποινικού δικαίου».

- Δικαστική προστασία και αρχή της δίκαιης δίκης στον Ευρωπαϊκό χώρο:

Κατ’ αρχάς εξετάζονται το σύστημα δικαστικής προστασίας της ΕΕ και το σύστημα δικαστικής προστασίας της ΕΣΔΑ. Ακολουθούν επιμέρους ζητήματα που αφορούν το τεκμήριο λειτουργικής ισοδυναμίας μεταξύ ΕΣΔΑ και ΕΕ, τη νομολογία του ΕΔΔΑ για τη δικαστική προστασία στο πεδίο της διεθνούς συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, τις διατάξεις του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΧΘΔ) σχετικά με την ποινική δικαιοσύνη, τη λειτουργία της προδικαστικής παραπομπής ενώπιον του ΔΕΕ, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη (Άρθρα 6 παρ. 1 ΕΣΔΑ και 47 ΧΘΔ της ΕΕ), τα δικαιώματα υπεράσπισης και αποδεικτικές απαγορεύσεις (Άρθρα 6 παρ. 2 και 3 ΕΣΔΑ και 48 ΧΘΔ της ΕΕ), καθώς και τα δικαιώματα συνηγόρου, παροχής νομικής βοήθειας και παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του, ως συστατικά στοιχεία της δίκαιης δίκης.

- Στοιχεία Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου:

Το μάθημα περιλαμβάνει τρεις ενότητες. Η πρώτη (: Η ανάδυση ενός ευρωπαϊκού συνταγματικού δικαίου) καλύπτει την συνταγματική θεωρία της ευρωπαϊκής ενοποίησης, την συνταγματική εννοιολογία της ευρωπαϊκής ενοποίησης (ανανοηματοδότηση κλασσικών ορισμών κράτους και Συντάγματος, ερμηνευτικά μοντέλα), την συνταγματική ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης, τα σχέδια Συντάγματος και την πολιτική συνταγματοποίησης, τις σχέσεις εθνικών εννόμων τάξεων και ενωσιακής έννομης τάξης, το θέμα της κατανομής αρμοδιοτήτων, τις αρχές του Ευρωπαϊκού δικαίου, το ζήτημα του συνταγματικού πλουραλισμού. Η δεύτερη αφορά στην δημοκρατική αρχή και περιλαμβάνει την έννοια και τη θέση του πολίτη στην ΕΕ, τα Ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και ιδρύματα, μορφές δημοκρατίας, την ανάδειξη και λειτουργία των οργάνων της ΕΕ, την σχέση τους με εθνικά όργανα, τα Ευρωπαϊκά δημοψηφίσματα, την Ευρωπαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, την διαδικασία λήψης αποφάσεων, την νομοθετική διαδικασία και το φαινόμενο της Επιτροπολογίας. Η τρίτη ενότητα (ελευθερίες και δικαιώματα) περιλαμβάνει τις κοινοτικές ελευθερίες, τον ΧΘΔΕΕ, την σχέση του με την ΕΣΔΑ, την σχέση κοινότητας δικαίου και ελεύθερης αγοράς, τον ρόλο του ΔΕΕ και τα θεμελιώδη δικαιώματα.

- Ευρωπαϊκή Δημόσια Πολιτική Ι: διαμόρφωση πολιτικής:

Μετά από μια σύντομη εισαγωγή στην έννοια και την πειθαρχία της Δημόσιας Πολιτικής (περιλ. της έννοιας της πολιτικής διαδικασίας, της μεθόδου των σταδίων, τις τυπολογίες και τα εργαλεία της δημόσιας πολιτικής), το μάθημα καλύπτει εις βάθος τη συγκρότηση, τη διοικητική οργάνωση και λειτουργία των Ενωσιακών οργάνων που μετέχουν στην πολιτική/νομοπαραγωγική διαδικασία (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο της Ένωσης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), την δυναμική θεώρηση της διαδικασίας διαμόρφωσης της πολιτικής και θεσμικής Ημερήσιας Διάταξης (agenda) της ΕΕ, την προνομοθετική φάση και την άσκηση της νομοθετικής πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την νομοθετική φάση και τη λήψη της απόφασης στο Συμβούλιο της Ένωσης, τον ρόλο των Εθνικών Κοινοβουλίων στην Ενωσιακή πολιτική διαδικασία, την ιδιαιτερότητα της «συνήθους νομοθετικής διαδικασίας», τους «τρίλογους» και τις θεσμικές και πολιτικές επιπτώσεις των «πρώιμων συμφωνιών», την κοινοτική/ενωσιακή υπαλληλία και τις μορφές απασχόλησης στην ΕΕ, τον ρόλο της Επιτροπής των Μονίμων Αντιπροσώπων ΕΜΑΕΕ/COREPER στην ενωσιακή πολιτική και νομοθετική διαδικασία καθώς και τον ρόλο των ομάδων συμφερόντων και την επιρροή τους στην Ενωσιακή νομοθετική διαδικασία.

Β’ εξάμηνο

Μαθήματα Υποχρεωτικά

- Αμοιβαία αναγνώριση ποινικών αποφάσεων και ποινικό δικονομικό δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται αρχικά η έννοια της «αμοιβαίας αναγνώρισης» ποινικών αποφάσεων καθώς και των «κοινών ελάχιστων κανόνων» στο πεδίο του ποινικού δικονομικού δικαίου. Ακολουθούν ζητήματα που αφορούν (α) τα κοινά χαρακτηριστικά των μέτρων εφαρμογής της αμοιβαίας αναγνώρισης ποινικών αποφάσεων, (β) επιμέρους μέτρα, όπως το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, η Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας, η αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων καθώς και (γ) τη σχέση μεταξύ αμοιβαίας εμπιστοσύνης και προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο εφαρμογής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Στη συνέχεια εξετάζονται οι Οδηγίες της ΕΕ για τα δικονομικά δικαιώματα υπόπτων, κατηγορουμένων και εκζητουμένων, οι Οδηγίες της ΕΕ για τα δικονομικά δικαιώματα των θυμάτων και οι εσωτερικοί κανόνες ενσωμάτωσής τους.

- Ευρωπαϊκή Δημόσια Πολιτική ΙΙ: υλοποίηση πολιτικής:

Το μάθημα καλύπτει την έννοια και την θεωρία της υλοποίησης δημόσιας πολιτικής, τα εναλλακτικά εργαλεία διακυβέρνησης, την Ευρωπαϊκή Ένωση ως δομή υλοποίησης, το «έλλειμμα υλοποίησης» και τις πηγές του στην ΕΕ, την ενσωμάτωση του δικαίου της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο, την μικρο- και μακρο-υλοποίηση δημόσιας πολιτικής της ΕΕ. Στην συνέχεια εξετάζει (και με την βοήθεια εξωτερικών ομιλητών π.χ. από την ελληνική κεντρική διοίκηση ή/και θεσμούς της ΕΕ) σειρά παραδειγμάτων υλοποίησης πολιτικής της ΕΕ που περιλαμβάνουν την ρύθμιση του χρόνου εργασίας, την πολιτική Συνοχής, το παράδειγμα της Οδηγίας για τα πυροβόλα όπλα, κ.α. Ακολουθεί η παρουσίαση, συζήτηση και σχολιασμός των εργασιών των φοιτητών.

Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής

- Εγκλήματα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Ουσιαστική και δικονομική προσέγγιση:

Το μάθημα πραγματεύεται αρχικά τις θεσμικές βάσεις και την διαχρονική εξέλιξη της ποινικής προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Ειδικότερα εξετάζεται στη συνέχεια η μετάβαση από τη Σύμβαση PIF στην Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 σχετικά με την καταπολέμηση της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και η ενσωμάτωση της Οδηγίας αυτής στην εσωτερική έννομη τάξη, η δημιουργία, οργάνωση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), καθώς και η σύσταση, οργάνωση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Ακολουθεί

η παρουσίαση, συζήτηση και σχολιασμός σχετικών εργασιών των φοιτητών.

- Δίκαιο των Ευρωπαϊκών Εγκλημάτων. Ουσιαστική και δικονομική προσέγγιση:

Το μάθημα εξετάζει κατ’ αρχάς τα κοινά χαρακτηριστικά των αποκαλούμενων «ευρωεγκλημάτων», κατά την παρ. 1 του άρθρου 83 ΣΛΕΕ. Ακολούθως εμβαθύνει στο Ενωσιακό και εσωτερικό δίκαιο για τα εγκλήματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, την παιδική πορνογραφία και τη γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών, τις τρομοκρατικές πράξεις, τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τέλος το οργανωμένο έγκλημα, τομείς εγκληματικότητας που προσβάλλουν την αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών της ΕΕ, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 83 ΣΛΕΕ, το Ενωσιακό και εσωτερικό δίκαιο για τα εγκλήματα σχετικά με την ποινική προστασία του περιβάλλοντος, την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, την παράνομη μετανάστευση και διαμονή, την κατάχρηση της κεφαλαιαγοράς και την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών μπορεί να τροποποιείται ανά ακαδημαϊκό έτος ως προς τους τίτλους των μαθημάτων, τον αριθμό των προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής, τους Κωδικούς και τους διδάσκοντες, χωρίς να απαιτείται τροποποίηση της ιδρυτικής πράξης, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Το ίδιο ισχύει και ως προς την περιγραφή των οικείων μαθημάτων.

Άρθρο 12
Εξεταστικές περίοδοι - Εξετάσεις των μαθημάτων και λοιποί τρόποι αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών

1. Οι εξεταστικές περίοδοι της κάθε Ειδίκευσης του Π.Μ.Σ. διακρίνονται σε αυτές του χειμερινού εξαμήνου, του εαρινού εξαμήνου και της επαναληπτικής εξεταστικής του Σεπτεμβρίου και ακολουθούν το ακαδημαϊκό ημερολόγιο που ορίζει κατ’ έτος η Σύγκλητος.

2. Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντος και αποτελεί παράγωγο της αντικειμενικής εκτίμησης της απόδοσης του φοιτητή στο συγκεκριμένο μάθημα (εργασίες, εξετάσεις κ.λπ.). Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στο περίγραμμα του κάθε μαθήματος που αναρτάται στην ηλεκτρονική τάξη (e-class) του μαθήματος.

3. Οι εξετάσεις διενεργούνται μετά το πέρας του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχθηκαν στα εξάμηνα αυτά, αντιστοίχως, και στην επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου στο σύνολο των μαθημάτων του έτους. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργεια των εξετάσεων είναι η συμπλήρωση δεκατριών (13) εβδομάδων διδασκαλίας. Η εξέταση των μαθημάτων όλων των Ειδικεύσεων του Π.Μ.Σ. γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα που καταρτίζει η Σ.Ε., υπό την ευθύνη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

4. Η αξιολόγηση της επίδοσης δύναται να πραγματοποιείται με κατάθεση εργασίας στο τέλος του εξαμήνου, ή με εξετάσεις, με συνδυασμό των παραπάνω ή με άλλον τρόπο που θα επιλέξει ο διδάσκων. Τρόποι ελέγχου της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών, αυτοτελώς ή συνδυαστικά, μπορεί ενδεικτικώς να είναι: α) γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, β) εκπόνηση εργασίας, γ) απαλλακτική, ή μη, πρόωρη εξέταση μαθήματος (Πρόοδος) από τον διδάσκοντα, δ) ερευνητική απασχόληση σε Εργαστήριο.

5. Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης. Εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση μπορούν να εφαρμόζονται σε φοιτητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Σε ειδικές περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο διδάσκων να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο ίδιος πρόσφορο, τον φοιτητή.

6. Προβιβάσιμος βαθμός είναι πέντε (5) και άνω. Η βαθμολογική κλίμακα για την θετική αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών στα μαθήματα ορίζεται από το πέντε (5) έως το δέκα (10) ως εξής:

· Καλώς: 5 - 6,49
· Λίαν Καλώς: 6,5 έως 8,49
· Άριστα: 8,50 έως 10.

Οι βαθμοί που αναρτώνται ηλεκτρονικά μπορούν να περιλαμβάνουν και δεκαδικά ψηφία.

7. Λεπτομέρειες για την ορθή διεξαγωγή των εξετάσεων προβλέπει ο Εσωτερικός Κανονισμός του Παντείου Πανεπιστημίου. Ειδικότερα ζητήματα για την αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών στις ακαδημαϊκές δραστηριότητες, που προβλέπει το πρόγραμμα σπουδών, μπορεί να αναφέρονται στον Κανονισμό του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 13
Διπλωματική εργασία

1. Για την ανάθεση της διπλωματικής εργασίας, ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποβάλει σχετική ερευνητική πρόταση με αίτηση στη Σ.Ε., εντός προθεσμίας που καθορίζεται στον Κανονισμό του Π.Μ.Σ. Η Σ.Ε. αποφασίζει για την αποδοχή ή μη της πρότασης, για τον ορισμό του επιβλέποντος καθώς και των δύο άλλων μελών της τριμελούς Επιτροπής αξιολόγησης. Η Επιτροπή αξιολόγησης είναι αρμόδια για την κρίση και τη βαθμολόγηση της διπλωματικής εργασίας. Τα μέλη της Επιτροπής αξιολόγησης επιλέγονται με κριτήριο την εγγύτητα της επιστημονικής τους ενασχόλησης με το θέμα της διπλωματικής εργασίας του μεταπτυχιακού φοιτητή.

2. Δικαίωμα επίβλεψης της διπλωματικής εργασίας έχουν οι διδάσκοντες που διαθέτουν διδακτορικό τίτλο. Οι Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους και οι Μεταδιδακτορικοί ερευνητές δεν μπορούν να επιβλέπουν διπλωματικές εργασίες. Δικαίωμα συμμετοχής σε Επιτροπές Αξιολόγησης μιας διπλωματικής εργασίας, με εξαίρεση τη θέση του Επιβλέποντα, διαθέτουν όλες οι κατηγορίες Διδασκόντων στο ΠΜΣ. Θέση Επιβλέποντα

διπλωματική εργασίας μπορεί να ανατεθεί και σε μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ και ΕΔΙΠ του Τμήματος ή των Τμημάτων που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο ΠΜΣ.

3. Η διπλωματική εργασία, πρέπει να είναι ατομική, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα, κατ’ έκταση να είναι από 15.000 έως 20.000 λέξεις, εκτός του πίνακα περιεχομένων, της βιβλιογραφίας και των τυχόν παραρτημάτων και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που μπορεί να είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. Στόχος είναι η εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με την εκτεταμένη επεξεργασία και την κριτική μελέτη της ελληνόγλωσσης και κυρίως της ξενόγλωσσης επιστημονικής βιβλιογραφίας για το πεδίο μελέτης τους ή και της συναφούς νομολογίας, η εξέλιξη των αναλυτικών ικανοτήτων των μεταπτυχιακών φοιτητών και ιδιαίτερα της δεξιότητας να διερευνούν σε βάθος ένα θέμα επί τη βάσει συγκεκριμένης επιστημονικής μεθοδολογίας για την επίτευξη συγκεκριμένου ερευνητικού αποτελέσματος και με την υποστήριξη της βασικής θέσης, μεθοδολογίας, συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων στα οποία αυτή στηρίζεται. Κάθε διπλωματική εργασία, θα πρέπει να συνοδεύεται με τη «Δήλωση μη Λογοκλοπής και ανάληψης προσωπικής ευθύνης».

4. Η διπλωματική εργασία, με συνημμένη την ανωτέρω δήλωση, παραδίδεται μέχρι το πρώτο δεκαήμερο του μηνός Ιανουαρίου, με δυνατότητα παράτασης ενός (1) μηνός για σοβαρούς λόγους, κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης του φοιτητή και απόφασης της Συντονιστικής Επιτροπής, μετά από εισήγηση του επιβλέποντος. Η αίτηση παράτασης πρέπει να συνοδεύεται από τα σχετικά δικαιολογητικά αρμοδίων φορέων, δημοσίων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αυτής. Η παράταση δίδεται μόνον μία φορά.

5. Σε περίπτωση που ο επιβλέπων Καθηγητής κρίνει ότι η διπλωματική εργασία δεν είναι ολοκληρωμένη και ο φοιτητής επιμένει να προχωρήσει στη διαδικασία υποστήριξης, αποφασίζει σχετικά η Σ.Ε. ή όπως αλλιώς προβλέπει ο Κανονισμός του ΠΜΣ.

6. Για την έγκριση της διπλωματικής εργασίας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η προφορική υποστήριξή της ενώπιον της τριμελούς Επιτροπής αξιολόγησης. Η προφορική υποστήριξη γίνεται έως το τέλος του μηνός Φεβρουαρίου, με δυνατότητα παράτασης ενός (1) μηνός, κατόπιν απόφασης της Σ.Ε. αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτηση του φοιτητή. Ο Κανονισμός του ΠΜΣ ορίζει εάν η υποστήριξη μπορεί να γίνει δημόσια.

7. Η ανωτέρω τριμελής Επιτροπή αποφασίζει για την έγκριση ή μη της διπλωματικής εργασίας καθώς και για τον βαθμό. Προβιβάσιμος βαθμός είναι πέντε (5) και άνω. Η βαθμολογική κλίμακα για την θετική αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών στη διπλωματική εργασία ορίζεται από το πέντε (5) έως το δέκα (10) ως εξής: α) Καλώς: 5 - 6,49, β) Λίαν Καλώς: 6,5 έως 8,49, γ) Άριστα: 8,50 έως 10. Οι βαθμοί μπορούν να περιλαμβάνουν και δεκαδικά ψηφία.

8. Εφόσον η υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας εγκριθεί, ο φοιτητής υποχρεούται να προβεί στις όποιες διορθώσεις τού επισημαίνονται από την Τριμελή Επιτροπή αξιολόγησης, εντός ενός (1) μηνός από την ημερομηνία της υποστήριξης, υπό την εποπτεία του επιβλέποντος Καθηγητή.

9. Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες, εφόσον εγκριθούν από την ως άνω τριμελή Επιτροπή αξιολόγησης, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΑΝΔΗΜΟΣ», εντός τριών μηνών από την ημερομηνία της υποστήριξης.

10. Στην περίπτωση που η διπλωματική εργασία και η προφορική της υποστήριξη κριθούν ανεπαρκείς από την Επιτροπή αξιολόγησης, ο φοιτητής διαγράφεται, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 8 της παρούσας.

11. Εάν -σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας- διαπιστωθεί λογοκλοπή, ο φοιτητής παραπέμπεται στη Σ.Ε. και διαγράφεται με πρόταση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 8 της παρούσας. Σε περίπτωση που η λογοκλοπή αποκαλυφθεί μετά την ορκωμοσία, η Συνέλευση του Τμήματος ανακαλεί τον τίτλο σπουδών, έπειτα από εισήγηση της ΣΕ.

Άρθρο 14
Υποχρεώσεις και δικαιώματα μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται:

1.1. Να παρακολουθούν ανελλιπώς τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, υπογράφοντας στο οικείο παρουσιολόγιο, να συμμετέχουν στις προβλεπόμενες εξετάσεις, να υποβάλλουν εμπρόθεσμα τη δήλωσή τους για τα μαθήματα επιλογής του Β’ εξαμήνου καθώς και να υποβάλλουν με την κατάθεση της διπλωματικής τους εργασίας την υπεύθυνη «Δήλωση μη Λογοκλοπής και ανάληψης προσωπικής ευθύνης».

1.2. Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων του Π.Μ.Σ. καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

1.3. Να σέβονται όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας (συμφοιτητές, εκπαιδευτικό, ερευνητικό και διοικητικό προσωπικό) καθώς και τις εγκαταστάσεις, τις υποδομές και τον εξοπλισμό του Π.Μ.Σ. ειδικά και του Παντείου Πανεπιστημίου γενικότερα.

2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Ειδικότερα, δικαιούνται:

2.1. Να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους για ακαδημαϊκά και άλλα θέματα, στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας και με σεβασμό στους κανόνες δεοντολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

2.2. Να αξιολογούν ανά εξάμηνο, τόσο το διδακτικό έργο που τους παρέχεται ανά μάθημα, όσο και τις δομές του Πανεπιστημίου με σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου σπουδών και της καθημερινότητας του Πανεπιστημίου, συμπληρώνοντας τα οικεία ερωτηματολόγια που αναρτώνται στο e-class του κάθε μαθήματος.

2.3. Να εξυπηρετούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καθώς και του Πανεπιστημίου έγκαιρα και αποτελεσματικά.

2.4. Να κάνουν χρήση των εγκαταστάσεων και των μέσων του Πανεπιστημίου σύμφωνα με τους οικείους κανονισμούς.

2.5. Να απολαμβάνουν τις κοινωνικές και άλλες παροχές που απορρέουν από την ιδιότητα του φοιτητή.

2.6. Να απευθύνουν αιτήματα ή ενστάσεις που αφορούν τις σπουδές τους, συλλογικά ή μεμονωμένα, στον συντονιστή της κάθε Ειδίκευσης και στον Διευθυντή του Π.Μ.Σ., κατά τα ειδικώς προβλεπόμενα στον Κανονισμό του Π.Μ.Σ. Επιπλέον, για τη βελτίωση της λειτουργίας του Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο της φοιτητοκεντρικής προσέγγισης, τίθεται σε λειτουργία η διαδικασία διαχείρισης των παραπόνων και ενστάσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των παρεχόμενων εκπαιδευτικών και διοικητικών υπηρεσιών, κατά τα ειδικώς προβλεπόμενα στον Κανονισμό Διαχείρισης Παραπόνων του Π.Μ.Σ. Για θέματα που απαιτούν τη διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητών και καθηγητών ή διοικητικών υπηρεσιών του Παντείου Πανεπιστημίου, την τήρηση της νομιμότητας στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας, την αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης και τη διαφύλαξη της εύρυθμης λειτουργίας του Πανεπιστημίου, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να απευθύνονται, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στον «Συνήγορο του Φοιτητή» του Πανεπιστημίου. Για παραβιάσεις κανόνων δεοντολογίας και ποιότητας σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να απευθύνονται, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στην «Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας» του Πανεπιστημίου. Για θέματα που αφορούν έμφυλες διακρίσεις, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να απευθύνονται, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στην «Επιτροπή Ισότητας των Φύλων» του Πανεπιστημίου.

3. Από την αρχή των σπουδών τους, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν Σύμβουλο Σπουδών, ανά ειδίκευση, που ορίζεται από τη Σ.Ε. Ο Σύμβουλος Σπουδών είναι μέλος ΔΕΠ ή ΕΔΙΠ του Τμήματος, που έχει αναλάβει διδακτικό έργο στην οικεία Ειδίκευση του Π.Μ.Σ.

4. Το Πάντειο Πανεπιστήμιο εξασφαλίζει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και την εν γένει βιβλιογραφία, μέσω της «Βιβλιοθήκης και του Κέντρου Πληροφόρησης» του Πανεπιστημίου.

5. Το Γραφείο Διασύνδεσης του Παντείου Πανεπιστημίου παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη μεταπτυχιακών φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης.

6. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, σεμινάρια ενημέρωσης για την πρόσβαση στις παροχές της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου, σεμινάρια βιβλιογραφικής ενημέρωσης, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ. διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά.

Άρθρο 15
Βραβεία

Το Π.Μ.Σ. απονέμει βραβείο αριστείας στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που συγκέντρωσαν τον υψηλότερο βαθμό κατά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, ανά Ειδίκευση. Το βραβείο δεν έχει οικονομικό όφελος και υπογράφεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τον Πρόεδρο του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

Άρθρο 16
Υποδομή και πηγές χρηματοδότησης του Π.Μ.Σ.

1. Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, εξοπλισμένες με οπτικοακουστικά μέσα του Τμήματος και του Παντείου Πανεπιστημίου. Επίσης παρέχεται πρόσβαση στις έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές που διαθέτει η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου και στα σεμινάρια που η τελευταία διοργανώνει για την ορθή χρήση των πηγών.

2. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη όλων των Ειδικεύσεων του Π.Μ.Σ. γίνεται από την αρμόδια προς τούτο Γραμματεία του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

3. Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

α) Τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων,

β) ιδίους πόρους του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών,

γ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,

δ) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,

ε) κληροδοτήματα,

στ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

Άρθρο 17
Απονομή διπλώματος - Καθομολόγηση

1. Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τίτλο «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση» σε μια από τις εξής ειδικεύσεις:

α) Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές,

β) Δίκαιο και Πολιτική για το Περιβάλλον και την Ενέργεια,

γ) Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Πολιτική.

2. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. σε μία από τις ανωτέρω τρεις Ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ., με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ. και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συνέλευση του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών, προκειμένου να χορηγηθεί το Δ.Μ.Σ.

3. Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον μεταπτυχιακό βεβαίωση περάτωσης σπουδών και χάνεται η φοιτητική του ιδιότητα.

4. Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών, ανά Ειδίκευση και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλί-

μακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8.49) και Καλώς (5 έως έως 6,49). Για τον υπολογισμό του βαθμού λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα, όπως αυτή εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων ECTS, που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών καθώς και η διπλωματική εργασία. Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων ECTS του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Ακολούθως πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος καθώς και της διπλωματικής εργασίας με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου.

5. Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά Ειδίκευση, είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών και περιλαμβάνεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Πανεπιστημίου. Μαζί με το Δ.Μ.Σ., οι μεταπτυχιακοί φοιτητές λαμβάνουν και το Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, ο τύπος του οποίου είναι ομοίως κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Παντείου Πανεπιστημίου και περιλαμβάνεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του.

6. Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του Δ.Μ.Σ. και του Παραρτήματος Διπλώματος. Οι ανακηρυχθέντες διπλωματούχοι ΔΜΣ, που δεν παρέστησαν στην ορκωμοσία τους, δεν δικαιούνται να συμμετάσχουν σε επόμενη ορκωμοσία, αλλά μπορούν να παραλάβουν το δίπλωμά τους οποτεδήποτε.

Άρθρο 18
Αξιολόγηση του Π.Μ.Σ.

1. Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Σε ετήσια βάση πραγματοποιείται η εσωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. από την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α) του Τμήματος σε συνεργασία με την Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Π.Μ.Σ. και ειδικότερα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, οι συντονιστές της κάθε Ειδίκευσης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Παντείου Πανεπιστημίου, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ. Η εσωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, την υλικοτεχνική υποδομή καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεών του.

3. Η αξιολόγηση-πιστοποίηση του Π.Μ.Σ. αναρτάται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ., τα δε αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών κοινοποιούνται στον συντονιστή της κάθε Ειδίκευσης, στον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και στους ενδιαφερόμενους διδάσκοντες.

Άρθρο 19
Μεταβατική διάταξη

Όσοι φοιτητές έχουν εγγραφεί σε μία από τις τρεις Ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ. «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση», που είχε ιδρυθεί βάσει του Β’ 2704/2018 και δεν έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος της παρούσας πράξης, εντάσσονται αυτοδικαίως στην αντίστοιχη Ειδίκευση του παρόντος Π.Μ.Σ.».

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2025

Η Πρύτανης

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΛΟΥΡΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Καποδιστρίου 34, 104 32 Αθήνα
Τηλ. Κέντρο 210 5279000
Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ
στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**
02038341807250016